

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Stańczyk
Protokolant:	p.o. prot. sąd. Marzena Sidor

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2018 roku w Lublinie

sprawy S. B.

przeciwko Prezesowi ZUS / O O.

o umorzenie należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego

na skutek odwołania S. B.

od decyzji Prezesa ZUS / O.

z dnia 19 września 2017 roku Nr (...)

I. oddała odwołanie;

II. nakazuje pobrać od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Lublinie)

na rzecz adwokata M. S. kwotę 90 złotych (dziewięćdziesiąt złotych) powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sygn. akt VIII U 2499/17

UZASADNIENIE

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, działając jako Likwidator Funduszu Alimentacyjnego, decyzją z dnia 19 września 2017 roku odmówił S. B. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 31.936,56 złotych. W uzasadnieniu Likwidator wskazał, że w jego ocenie, po analizie sytuacji osobistej i majątkowej wnioskodawcy, nie jest on w stanie jednorazowo spłacić swoich zobowiązań, co jednak nie przesądza o trwałym braku możliwości uregulowania zadłużenia. Organ wskazał, że wnioskodawca nie podejmuje żadnych działań w tym celu oraz nie korzysta z ulg w spłacie w formie okresowych układów ratalnych. Z tego względu jego zdaniem nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki uzasadniające umorzenie należności (decyzja k. 54-56 t. III akt ZUS).

S. B. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. W uzasadnieniu argumentował, że z osiągniętych dochodów nie jest w stanie spłacić zadłużenia.

Nie posiada żadnego majątku, a ponadto jest zadłużony wobec podmiotów prywatnych. Z uwagi na konieczność całodobowej opieki nad chorą matką nie może podjąć pracy. Utrzymuje się jedynie z zasiłku w wysokości 316,80 złotych oraz emerytury matki wypłacanej w wysokości 1.282,69 złotych. Dochody te są przeznaczane na utrzymanie łącznie trzech osób: wnioskodawcy, jego matki oraz żony. Od 1994 roku prowadzone jest wobec niego postępowanie egzekucyjne, przez co nie jest w stanie zgromadzić żadnych oszczędności (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Likwidator Funduszu Alimentacyjnego wniósł o jego oddalenie wskazując, że wobec wnioskodawcy nie zachodzą szczególnie uzasadnione przypadki umorzenia należności (odpowiedź na odwołanie k. 9 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

S. B., urodzony dnia (...), w dniu 28 lipca 2017 roku złożył wniosek o umorzenie należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego z tytułu wypłaconych świadczeń, dołączając dokumentację poświadczającą jego stan rodzinny i majątkowy (wniosek k. 1-3 t. III akt ZUS).

Zaskarżoną decyzją Likwidator Funduszu odmówił umorzenia należności wobec Funduszu oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z jego działalnością, łącznie w kwocie 31.936,56 złotych (decyzja k. 54-56 t. III akt ZUS).

S. B. posiada z byłą żoną J. B. dwie córki: M. B., urodzoną dnia (...) oraz K. B., urodzoną dnia (...). W dniu 26 lipca 1994 roku J. B. złożyła wniosek o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Alimenty na rzecz córek zostały zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 23 marca 1994 roku, sygn. akt VI RC 2771/93 (wniosek k. 1 t. I akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 4 sierpnia 1994 roku przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego na rzecz K. B. oraz M. B. (decyzja k. 4 t. I akt ZUS).

Z uwagi na zmianę wysokości alimentów wyrokami Sądu Rejonowego w Lublinie oraz Sądu Wojewódzkiego w Lublinie organ rentowy kolejnymi decyzjami ustalał nową wysokość alimentów na rzecz córek (pisma komornika k. 16, 50, decyzje k. 19, 33, 36, 39, 45, 46, 51, 101 t. I akt ZUS).

Wobec braku uregulowania obowiązku alimentacyjnego wnioskodawca został oskarżony o uporczywe uchylanie się od ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku łożenia na utrzymanie małoletnich dzieci. Postanowieniem z dnia 30 grudnia 1996 roku, w sprawie I Ds 1306/96 prokurator Prokuratury Rejonowej w Lublinie warunkowo umorzył postępowanie, zobowiązując wnioskodawcę do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody poprzez uiszczenie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwoty 7.253,00 złotych tytułem wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz kwoty 900,00 złotych na rzecz J. B. (postanowienie k. 41, pisma ZUS k. 44, 49 t. I akt ZUS).

Wnioskodawca nie wywiązał się w całości z nałożonego obowiązku wobec Zakładu, w związku z czym postępowanie karne zostało podjęte, a następnie umorzone postanowieniem z dnia 29 lipca 1998 roku, sygn. akt I Ds 791/98 (pisma ZUS k. 44, 49, postanowienie k. 57 t. I akt ZUS).

S. B. posiada wykształcenie średnie – technik mechanik. Od 1984 roku prowadził działalność gospodarczą w zakresie handlu odzieżą ochronną i środkami czystości. W 2002 roku działalność została zawieszona, a w 2006 roku zlikwidowana. Od tego momentu utrzymywał się z prac dorywczych (zeznania wnioskodawcy k. 32v, 45 a.s.).

Od dnia 18 lipca 2006 roku został wpisany do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych (zaświadczenie k. 14 t. III akt ZUS).

W 2013 roku wnioskodawca wraz z obecną żoną zamieszkał ze swoją matką w mieszkaniu przy ul. (...) w Ś.. Oprócz prac dorywczych utrzymywał się z renty matki oraz z zasiłku dla opiekuna, przyznanego od dnia 15 maja 2014 roku decyzją Burmistrza Miasta Ś. w kwocie 520,00 złotych. Ponadto decyzją z dnia 13 lipca 2017 roku Burmistrz Miasta Ś. przyznał mu specjalny zasiłek opiekuńczy z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad

matką w kwocie 520,00 złotych na okres od dnia 5 lipca do dnia 31 października 2017 roku. S. B. posiada zadłużenie wobec Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ś. w wysokości 3.137,30 złotych (decyzje k. 10, 11 t. III akt ZUS; pismo MOPS k. 4 a.s.).

Matka wnioskodawcy – D. L. pobierała rentę, której wysokość od dnia 1 marca 2017 roku wynosiła 1.842,57 złotych. Z powodu egzekucji sądowej świadczenie uległo zmniejszeniu i do wypłaty wynosiło 1.282,69 złotych. Matka wnioskodawcy posiadała zadłużenie wobec Wspólnoty Mieszkaniowej, które na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosiło 9.000,07 złotych (decyzja k. 25, pismo Wspólnoty k. 27 t. III akt ZUS).

D. L. zmarła w listopadzie 2017 roku. Wnioskodawca wraz z żoną zamieszkują obecnie w mieszkaniu przy ul. (...) w Ś., ponosząc koszty jego utrzymania oraz zadłużenia. S. B. od dnia 8 grudnia 2017 roku posiada orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności. Bierze udział w programach mających na celu zwiększenie aktywności zawodowej. Odbывał staż szkoleniowy w przedsiębiorstwie zajmującym się odnawialnymi źródłami energii, gdzie wykonywał instalację hydrauliczną. Korzysta również z pomocy Fundacji (...), której celem jest pomoc w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Żona wnioskodawcy otrzymuje z Urzędu Pracy środki w wysokości 600 złotych dla osób długotrwale bezrobotnych (zeznania wnioskodawcy k. 33, 45 a.s.; orzeczenie k. 31 a.s.).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach sądowych oraz w aktach organu rentowego, a także na podstawie zeznań wnioskodawcy.

Zeznania S. B. zostały uznane za wiarygodne. Dotyczyły one jego sytuacji osobistej, finansowej i zdrowotnej, znajdując potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

Sąd pominął przy ustalaniu stanu faktycznego zeznania A. Ł., która zgodnie z wnioskiem została przesłuchana na okoliczność sytuacji rodzinnej i zdrowotnej wnioskodawcy (k. 33 a.s.). Świadek stwierdziła natomiast wprost, że nie ma wiedzy na temat sytuacji zdrowotnej wnioskodawcy oraz obecnych źródeł utrzymania, a ponadto od kilku lat nie utrzymuje z nim żadnego kontaktu (k. 44v a.s.). Wiedza świadka ograniczała się jedynie do kwestii bezspornych oraz takich, które nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Dowody z dokumentów zostały obdarzone przez Sąd wiarą w całości. Ich prawdziwość nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony. Okoliczności w nich stwierdzone co do stanu zdrowia wnioskodawcy i jego sytuacji finansowej nie były nadto sporne.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1518, tekst jedn. ze zm.) w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Z brzmienia powyższego przepisu nie wynika jak należy rozumieć „szczególnie uzasadnione przypadki”. Ustawodawca nie przewiduje konkretnych przesłanek pozwalających na umorzenie należności wobec funduszu alimentacyjnego, wskazując jedynie na sytuację zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego. Za każdym razem ewentualne umorzenie zadłużenia powinno być zatem poddane indywidualnej ocenie i uwzględnić obiektywne możliwości wywiązania się przez dłużnika ze spłaty należności.

W orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że do przyjęcia, iż zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu

jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Osoba, na której ciąży obowiązek lub zaległości alimentacyjne nie powinna być więc w całości zwolniona z tych zobowiązań, jeżeli ma jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych. Szczególnie uzasadnione wypadki muszą mieć charakter wyjątkowy, losowy lub nietypowy i prowadzić do sytuacji, w której zobowiązany nie jest stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Sąd rozpoznający sprawę z odwołania od decyzji odmawiającej umorzenia należności wobec funduszu powinien zatem wziąć pod uwagę całokształt okoliczności i ustalić, czy sytuacja zdrowotna lub rodzinna stanowi okoliczność szczególnie uzasadnioną (wyrok SA w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r., III AUa 55/16, Legalis nr 1460527; wyrok SA w Gdańsku z dnia 20 maja 2016 r., III AUa 71/16, Legalis nr 1504868; wyrok SA w Lublinie z dnia 21 marca 2018 r., III AUa 817/17, Lex nr 2472476).

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu Okręgowego, nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 68 ust. 1 cytowanej ustawy o świadczeniach rodzinnych. Sytuacja rodzinna i majątkowa wnioskodawcy jest bez wątpienia ciężka. Posiada zadłużenie z wielu tytułów, toczy się wobec niego postępowanie egzekucyjne, a ponadto z uwagi na śmierć matki utracił dodatkowy dochód w postaci zasiłku oraz renty matki. Należy jednak zauważyć, że jego stan zdrowia nie uniemożliwia mu podjęcia pracy. Wnioskodawca korzysta bowiem z pomocy mającej na celu podjęcie aktywności zawodowej. Został skierowany na staż szkoleniowy, w związku z czym jest zdolny do podjęcia pracy. Posiada również wykształcenie techniczne, a w przeszłości przez długi okres czasu prowadził działalność gospodarczą. Ponadto wykonuje prace dorywcze.

W związku z powyższym, w przekonaniu Sądu Okręgowego, sytuacji skarżącego nie można uznać za wypadek szczególnie uzasadniony, warunkujący umorzeniem należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego. W ocenie Sądu wnioskodawca co prawda nie jest w stanie jednorazowo spłacić całego zadłużenia, jednak jego sytuacja osobista i zdrowotna pozwala na systematyczną spłatę długu. Tym bardziej, że przepis art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych przewiduje możliwość rozłożenia należności na raty, bądź odroczenia terminu płatności.

W tej sytuacji Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Likwidatora Funduszu okazała się prawidłowa. Odwołanie podlegało więc oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie I wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd orzekł o wynagrodzeniu należnym dla adwokata ustanowionego z urzędu dla wnioskodawcy. Wysokość wynagrodzenia została ustalona na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714, tekst jedn. ze zm.). Zgodnie z § 15 ust. 2 tego rozporządzenia opłaty w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego wynoszą 90 złotych. Taką kwotę Sąd nakazał pobrać od Skarbu Państwa na rzecz adwokata ustanowionego z urzędu M. S. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, powiększając ją o należną stawkę podatku od towarów i usług na podstawie § 4 pkt 3 rozporządzenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.